

**Predstavniki okoljskih nevladnih organizacij,
predstavniki Ministrstva RS za okolje in prostor
ter**

REGIONALNI CENTER ZA OKOLJE
za srednjo in vzhodno Evropo

PARTNERSTVO ZA OKOLJE

Program sodelovanja med
okoljskimi nevladnimi organizacijami
in
Ministrstvom RS za okolje in prostor

Program so finančno podprli:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Kanadska ambasada

UVOD

Nevladni sektor je pri zadovoljevanju kolektivnih dobrin med najpomembnejšimi partnerji države. V Sloveniji je nova razvojna paradigma socialne države, v kateri se ob javnem sektorju kot dopolnilo razvijajo tudi nejavni, med njimi nevladni sektor, šele v razvoju. S pripravo Programa sodelovanja med okoljskimi nevladnimi organizacijami in Ministrstvom RS za okolje in prostor smo sodelujoči v tem projektu želeli prispevati h krepitvi tega procesa in k vzpostavljanju partnerstva v prizadevanjih za trajnostni razvoj povsod tam, kjer je ob ohranjanju karakteristik obeh sektorjev to mogoče.

Začetki priprave Programa sodelovanja segajo v poletje 2000, ko sta REC-ovo pobudo za pripravo Programa sooblikovali nevladni organizaciji Inštitut za ekologijo in Labeco ECO-IUS, njegovo dejansko izvedbo pa so spodbudili in finančno podprli Kanadska ambasada, nizozemska nevladna organizacija Milieukontakt in Ministrstvo RS za okolje in prostor.

Projekt priprave Programa sodelovanja je potekal v več fazah.

Septembra 2000 je REC objavil prvo obvestilo o nameri in k vsebinskemu sodelovanju povabil zainteresirane predstavnike NVO. Zanimanje za sodelovanje je izrazilo sedem članov nevladnih organizacij: Bojan Žnidaršič, Vitra, Primož Šporar, Pravno informacijski center, Aleš Matko, Ekos Zasavje, Andrej Klemenc, Slovenski E-Forum, Albin Keuc, Gaja, mag. Milada Mirkovič, Labeco ECO-IUS in dr. Andrej A. Lukšič, Inštitut za ekologijo. Delovna skupina, ki jo je usklajeval Primož Šporar, je pripravila strokovna izhodišča za Program sodelovanja NVO-MOP, to gradivo pa je bilo temelj za plodno in konstruktivno razpravo na prvi delavnici oktobra 2000 v Gozdu Martuljku.

Delavnice se je udeležilo 24 predstavnikov nevladnih organizacij, 5 predstavnikov Ministrstva RS za okolje in prostor, dva predstavnika službe vlade za evropske zadeve in trije predstavniki REC-a (glej natančnejši seznam v prilogi).

Rezultat delavnice je bil sklop priporočil na naslednjih področjih: osnovni pogoji za delovanje NVO, dostopnost informacij, sodelovanje NVO v postopkih odločanja, financiranje NVO, sodelovanje NVO pri oblikovanju politik, nadzor, uveljavljanje ter dostop do varstva pravic.

Udeleženci delavnice so imenovali štiri člane NVO (Albina Kevca, Gaja, Karla Lipiča, Slovensko ekološko gibanje, Primoža Šporarja, Pravno informacijski center, in dr. Andreja A. Lukšiča, Inštitut za ekologijo), ki so skupaj s predstavnicami MOP-a (Natašo Anderlič, Dragico Bratanič in Štefanijo Novak) in REC-a (Mileno Marega) sestavljali delovno skupino za nadaljnjo pripravo Programa sodelovanja.

Ta delovna skupina je v drugi fazi projekta na podlagi priporočil delavnice sestavila osnutek Programa sodelovanja in ga nasloвила Partnerstvo za okolje. Osnutek je bil sredi novembra 2000 objavljen na Recovi spletni strani hkrati z vabilom nevladnim organizacijam za pripravo komentarjev in dopolnil. Dokončno vsebino je Program sodelovanja NVO-MOP dobil na drugi, sklepni delavnici, ki je potekala 29. 11. 2000 v Ljubljani. Namen delavnice je bil predstaviti osnutek Programa sodelovanja, spodbuditi široko razpravo o njegovi vsebini ter sooblikovati dokončni predlog dokumenta. Predloge dopolnitev in druge pobude, ki so jih posredovali udeleženci druge delavnice, je delovna skupina ustrezno vključila v končno različico predloga Programa sodelovanja, novo besedilo pa je bilo spet postavljeno na spletno stran, odprto za nove pobude in predloge. Program sodelovanja je prvi te vrste in je rastoči dokument, ki se bo v naslednjih letih dopolnjeval in izboljševal na podlagi pridobljenih izkušenj in doseženih rezultatov. Pomeni osnovo za pripravo jasnih pravil sodelovanja med sektorjema ter letnih akcijskih načrtov, ki bodo omogočili izvedbo skupnih dogovorov v praksi. Hkrati pa je kot pilotni program lahko podlaga za pripravo strategije sodelovanja med vsemi slovenskimi nevladnimi organizacijami in državo.

KAZALO

1	SKUPNA VIZIJA	4
2	STATUS PROGRAMA PARTNERSTVO ZA OKOLJE	5
3	PRAVNE PODLAGE	6
4	ZAGOTAVLJANJE POGOJEV ZA DELOVANJE OKOLJSKIH NEVLADNIH ORGANIZACIJ	7
5	DOSTOP DO INFORMACIJ	8
6	SODELOVANJE JAVNOSTI	8
6.1	SODELOVANJE JAVNOSTI PRI ODLOČANJU O POSEBNIH DEJAVNOSTIH	8
6.2	SODELOVANJE PRI NAČRTIH, PROGRAMIH IN POLITIKAH V ZVEZI Z OKOLJEM TER PRI PRIPRAVI ZAKONOV IN PODZAKONSKIH AKTOV	9
7	UKREPI ZA IZVAJANJE PROGRAMA	9

Legenda oznak in okrajšav:

- GLOBE – Global Legislators Organisation for a Balanced Environment
- MOP – Ministrstvo za okolje in prostor
- NVO – Nevladne organizacije v tabeli pod nosilci in drugimi subjekti - Okoljske nevladne organizacije
- LS – Lokalna skupnost
- GZS – Gospodarska zbornica Slovenije
- OZ – Obrtna zbornica
- DZ – Državni zbor

PROGRAM SODELOVANJA MED OKOLJSKIMI NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI IN MINISTRSTVOM RS ZA OKOLJE IN PROSTOR

1 SKUPNA VIZIJA

Začetek novega tisočletja ponuja priložnost za razmislek o dosežkih in napakah, ki smo jih v preteklosti storili na področju varstva okolja ter o naših prizadevanjih, usmerjenih v trajnostni razvoj. Čeprav ne gre prezreti dosežkov, nas na tem področju čaka še veliko dela, za katerega bo treba združevati prizadevanja vseh.

Varstvo okolja je splošen interes in prav zaradi tega je velikokrat vezan na posredne, kompleksne in abstraktne interakcije med živimi bitji in njihovimi okolji in se ga pogosto v sledenju svojim oprijemljivim in neposrednim interesom sploh ne zavemo ali pa smo z njim v konfliktu. Bodisi zaradi svojih želja in potreb bodisi zaradi zasnove in delovanja institucij ali preprosto zaradi nevednosti. Prav zato potrebujemo posebne organizirane skupine, ki probleme tematizirajo in naredijo vidne s perspektive etične in/ali estetske presoje ter s stališča dolgoročnega preživetja in višje kakovosti življenja. Motivacije, znanja in prakse, ki so potrebni za varstvo okolja, so tako pestri, da njihova raznovrstnost presega logiko delovanja institucij znanosti, prava, umetnosti, gospodarstva in politike.

Čeprav je nujno in pomembno, da znamo probleme okolja zaznati in razumeti skozi znanstvene razlage ter zbiranje in vrednotenje podatkov, to ni dovolj. Prav tako tudi ne zadostuje zgolj obstoj pravnih norm, predpisov in institucij, ki varujejo okolje oz. njegove posamezne vidike ter sankcionirajo kršenje teh s pravnimi sredstvi. Treba je imeti vedenje ter biti pripravljen in znati delovati za reševanje praktičnih okoljskih problemov. Treba je znati soočiti različna, večkrat tudi nasprotujoča si strokovna spoznanja, da bi lahko na njihovi osnovi našli boljše praktične rešitve. Pomeni, da je nujna trajna komunikacija in sodelovanje med vsemi akterji varstva okolja.

Ministrstvo za okolje in prostor in nevladne organizacije smo pristopili k izdelavi tega dokumenta, ki je naslovljen kot Partnerstvo za okolje. Je posledica sodelovanja in nekajmesečnega skupnega dela članov nevladnih organizacij in ministrstva, hkrati pa je rezultat večletnega učnega procesa sodelovanja med okoljskimi nevladnimi organizacijami in resornim ministrstvom v razmerah razvijajoče se demokratične države, ki bo kmalu postala tudi polnopravna članica Evropske unije. V tem procesu je bilo veliko nesporazumov, kratkih stikov, obojestranskih razočaranj, neuresničenih pričakovanj in napačno razumljenih obljub. A če bi na obeh straneh ne bilo sposobnosti za učenje na svojih napakah, primerov dobre prakse in zaupanja v možnost izboljšanja partnerskega sodelovanja, potem tega dokumenta verjetno ne bi bilo.

Če bo dokument Partnerstvo za okolje prispeval k temu, da bodo bolj jasne različne vloge, ki jih moramo udejanjiti v procesih iskanja trajnostnih rešitev in da ne eni ne drugi ne bomo ponavljali starih napak ter se raje kot na svojih učili na izkušnjah drugih, potem bo dokument postal tisto, kar naj bi bil – simbolni mejnik v odnosu med okoljskimi nevladnimi organizacijami in Ministrstvom RS za okolje in prostor, ki odpira perspektivo partnerstva za trajnostni razvoj RS.

2 STATUS PROGRAMA PARTNERSTVO ZA OKOLJE

Program sodelovanja med okoljskimi nevladnimi organizacijami in Ministrstvom RS za okolje in prostor – *Partnerstvo za okolje* so skupaj oblikovali partnerji – člani okoljskih nevladnih organizacij in predstavniki Ministrstva RS za okolje in prostor.

Oblikovan je bil na podlagi že sprejetih dokumentov ter na podlagi posvetovanj s člani nevladnih organizacij in je pripravljen kot triletni načrt sodelovanja med partnerji.

Zasnovan je kot temeljni dokument za sodelovanje v prihodnje in je vsebinsko zavezujoč za vse partnerje kot skupno izražena volja za uresničevanje ciljev, navedenih v programu.

Program ni ovira za razvoj drugih oblik sodelovanja med partnerji, ki jih sporazumno sprejmejo, tudi če njihove vsebine niso urejene s tem programom.

Program sodelovanja vključuje tri vsebinske sklope, pri katerih bodo partnerji sodelovali, in sicer:

1. zagotavljanje pogojev za delovanje nevladnih organizacij;
2. dostop do informacij;
3. sodelovanje javnosti pri:
 - odločanju o posebnih dejavnostih,
 - načrtih, programih in politikah v zvezi z okoljem ter pri pripravi zakonov in podzakonskih aktov.

Partnerji bodo program izvajali skladno s cilji programa, ob upoštevanju enakopravnosti, potreb in nalog vseh partnerjev, kot izhajajo iz programa.

Partnerji lahko spremenijo ali prilagodijo program sporazumno in skladno z objavo in dostopnostjo predlaganih sprememb zainteresiranim javnostim še pred sprejetjem ter skladno z namenom sprejetja tega programa.

Partnerji imenujejo delovno skupino, ki bo skrbela za izvajanje nalog, določenih s programom. Ves čas izvajanja bodo partnerji sprejemali predloge zainteresiranih javnosti. Za nadzor nad izvajanjem tega programa bodo partnerji vsako leto sklicali letni forum, na katerega bodo povabljene vse okoljske NVO in zainteresirane javnosti. Poročila o forumu bodo objavljena javno.

Delovna skupina na podlagi predloženega programa skrbi za pripravo letnega akcijskega načrta, ki ga verificira letni forum, in za nadzor nad doseganjem ciljev in opravljanjem nalog. Akcijski načrt za posamezno leto se med drugim pripravi na podlagi prioritete nevladnih organizacij, ministrstva za okolje in prostor, vlade in drugih ministrstev. Vzporedno z izdelavo akcijskega načrta poteka natančnejša določitev terminov, odgovornih oseb pri nosilcu, metod nadzora in izvajanja ter odgovornih oseb v delovni skupini.

Delovna skupina pripravi letno zaključno poročilo o izvajanju akcijskega programa in programa na splošno in ga predloži letnemu forumu. Letni forum je vsakoletno srečanje partnerjev tega sporazuma.

Delovna skupina izdela poslovnik svojega delovanja.

V delovni skupini v ožji sestavi so predstavniki partnerjev. Glede na obravnavano tematiko se lahko vanjo povabi tudi druge subjekte, ki so pomembni za doseg posameznih ciljev in nalog.

Na koncu obdobja, za katero je sprejet ta program, bodo partnerji ocenili izvajanje programa ter sprejeli ukrepe, da se neizpolnjeni cilji iz programa upoštevajo pri pripravi opredelitve konkretnih ukrepov po letu 2003 kot del akcijskega programa Nacionalnega programa varstva okolja do leta 2008.

3 PRAVNE PODLAGE

MEDNARODNI VIRI

Varstvo okolja in zagotavljanje trajnostnega razvoja sta skupna odgovornost. Takšno usmeritev dokazujejo številni mednarodni dokumenti, katerih cilj je doseganje partnerstva v boju za zdravo družbo in izvajanja trajnostnega razvoja.

Vprašanja, povezana z varstvom okolja, se najuspešneje rešujejo s sodelovanjem vseh zainteresiranih državljanov. Spodbujanje javne zavesti in sodelovanja javnosti z dostopnostjo informacij o okolju je eno glavnih načel *Deklaracije o okolju in razvoju iz Ria* (Konferenca v Rio de Janeiru, 1992). Preambula Agende 21 o krepitvi vloge pomembnejših skupin, o sodelovanju z nevladnimi organizacijami (27. poglavje), o financiranju trajnostnega razvoja (33. poglavje), o izobraževanju, usposabljanju in javni zavesti (36. poglavje), o informacijah za sprejemanje odločitev (40. poglavje) so tako ključne podlage za dostop javnosti do informacij, za njihovo sodelovanje pri oblikovanju politik in v postopkih odločanja ter za zagotavljanje pogojev za delovanje NVO. V letu 1995 je 19 sodelujočih NVO pripravilo Agendo 21 za Slovenijo – okvirno zasnovo trajnostnega razvoja, s katero so želele predstaviti koncept človeške družbe kot samouravnavajočega sistema, ki se bo sam sposoben uravnotežiti z drugo naravo, ne da bi morali za to žrtvovati gospodarski razvoj in kakovost življenja.

Še večji korak v smeri participativne demokracije je sprejetje *Konvencije o dostopu do informacij, sodelovanju javnosti pri odločanju in dostopu do varstva pravic v okoljskih zadevah (Aarhuške konvencije)*. Dostopnost do okoljskih informacij, sodelovanje javnosti pri odločanju ter pravno varstvo pravic so glavni stebri konvencije. Upoštevanje teh vsebinskih stebrov konvencije povečuje kakovost in izvajanje odločitev, prispeva k ozaveščanju javnosti o okoljskih vprašanjih, daje javnosti možnosti, da izraža svoje interese, ter državnim upravi, da jih ustrezno upošteva. Aarhuška konvencija ob upoštevanju pomena posameznikov in nevladnih organizacij pri varstvu okolja določa, da je treba zagotoviti ustrezno priznanje in podporo združenjem, organizacijam ali skupinam, ki spodbujajo varstvo okolja.

Doseganje ciljev Aarhuške konvencije se nanaša na izvajanje Agende 21, na približevanje Slovenije Evropski uniji in posledično sprejemanje direktiv, ki jih je Unija že sprejela oz. jih prilagaja Aarhuški konvenciji. Hkrati ima konvencija vpliv na izvajanje že sprejetih konvencij, na izvajanje Nacionalnega programa varstva okolja, na sistemsko-institucionalne spremembe, ki bodo potrebne za implementacijo konvencije, ter končno na izboljšanje stanja delovanja NVO ter krepitev teh.

V *Partnerstvu za pristop*, ki ga je Slovenija podpisala leta 1997, je kot ena od pomembnih nalog v postopku vključevanja Slovenije v Evropsko unijo tudi krepitev NVO. Takšen namen je pokazala tudi Evropska komisija, ki v komunikaciji »Komisija in nevladne organizacije: oblikovanje tesnejšega partnerstva« priporoča, da je treba NVO kot enakovredne partnerice aktivno vključiti v vse postopke in diskusije, ki se nanašajo nanjo, ter spodbuja vzpostavitev razmerja (partnerstva) med državo in nevladnim sektorjem ter možnost, da NVO sodelujejo z državo.

SLOVENIJA

Ustava Republike Slovenije (člena 72 in 39) določa, da ima vsakdo pravico do zdravega življenjskega okolja v skladu z zakonom ter pravico pridobiti informacijo javnega značaja, za katero ima v zakonu utemeljen pravni interes.

Zakon o varstvu okolja (člen 14) vsakomur oz. "zainteresiranim posameznikom in organizacijam" podeljuje pravni interes za pridobitev informacije o okolju. Pri tem natančneje ureja javnost podatkov o stanju in spremembah v okolju, kakor tudi dejavnosti organov, ki se nanašajo na okolje. Zakon (člen 82) zavezuje državo, da

zagotovi financiranje posebnih oblik izobraževanja in ozaveščanja v zvezi z okoljem ter finančno pomoč društvom, interesnim združenjem in drugim nevladnim organizacijam za varstvo okolja.

Nacionalni program varstva okolja med prednostnimi usmeritvami prinaša sporazumno reševanje problemov in spodbujanje sodelovanja vseh zainteresiranih partnerjev ter deljeno odgovornost in aktivno vključitev in sodelovanje vseh relevantnih dejavnikov. Osnovni dejavnik okolja je tudi javnost, njena udeležba pa ključna. Cilji so razvijanje različnih oblik ozaveščanja, enostavnost dostopa do informacij, permanentnost komunikacijskih kanalov ter povečanje odgovornosti javnosti za varstvo okolja. Med ukrepi za doseganje teh ciljev je tudi oblikovanje programa sodelovanja ministrstva z nevladnimi organizacijami. Ta ukrep je neposredno botroval nastanku programa Partnerstvo za okolje.

4 ZAGOTAVLJANJE POGOJEV ZA DELOVANJE OKOLJSKIH NEVLADNIH ORGANIZACIJ

Nevladne organizacije so prostovoljne, vsaj delno formalizirane, neodvisne, nepolitične in neprofitne organizacije, ki niso ustanovljene zaradi osebnih koristi in dobička, temveč so njihovi cilji in vrednote usmerjeni v delovanje v javnem življenju v korist ljudi, posameznih skupin ali družbe kot celote ter se ne ukvarjajo z uresničevanjem poslovnih ali stanovskih interesov svojih članov. Med okoljske NVO štejejo tiste, ki poleg izpolnjevanja naštetih pogojev večino svojih dejavnosti usmerjajo v varstvo okolja in/ali naravovarstvo.

Za doseganje ciljev, ki so jim okoljske nevladne organizacije zavezane, potrebujejo osnovne pogoje (organiziranost, pretok informacij, izobraževanje, servisna dejavnost ipd.) ter primerna sredstva za programsko in projektno delovanje.

Na področju okolja (če štejemo za NVO vse tiste organizacije, ki se prepoznajo kot okoljske) deluje prek 150 organizacij. Več kot dve tretjini jih izvajata tudi druge dejavnosti, na področju okolja pa največkrat opravljajo dejavnost izobraževanja in usposabljanja, dela na terenu ter zbiranja in posredovanja okoljskih informacij. Okoljskih aktivistov v Sloveniji je prek 7000, podporni potencial NVO pa ima nad 12.000 članov. Prek 65 odstotkov teh NVO ima letni proračun nižji od 2 milijona tolarjev, več kot dve tretjini NVO temeljita na prostovoljnem administrativnem delu v okviru NVO in le približno 12 odstotkov NVO ima zaposlene vodje projektov za poln ali polovični delovni čas. Finančno podporo skušajo NVO zagotoviti s sistemskimi sredstvi, s članarinami, s sredstvi za opravljene storitve, s sredstvi za podporo projektom, ki jih izvajajo. Pomembno je, da gre za trajnejše projekte oz. podporo, kar zagotavlja kontinuiteto in trajnost delovanja in kakovost človeških virov ter zmanjšuje fluktuacijo kadrov. Podobno se skuša položaj NVO olajšati s stimulatивно davčno zakonodajo.

** (Navedeni podatki so vzeti iz zadnje raziskave stanja in potreb nevladnih organizacij, ki jo je REC izvedel v letu 1997. Novejši podatki so bili zbrani v letu 2001 in so predstavljeni v okviru Seznama slovenskih okoljskih NVO.)*

5 DOSTOP DO INFORMACIJ

Javnost informacij, brez dokazovanja pravnega ali dejanskega interesa, je eden najpomembnejših dejavnikov varstva okolja. Pridobitev informacij temelji na dostopnosti informacij, ki jih ima država in jih daje na voljo državljanom.

Dostop do informacij in udeležba javnosti pri okoljskem odločanju povečujeta kakovost in izvajanje odločitev, prispevata k ozaveščanju javnosti o okoljskih vprašanjih, dajeta javnosti možnosti, da izraža svoje interese, in državni upravi, da jih ustrezno upošteva. Preglednost je zaželeno v vseh vejah oblasti, saj omogoča posameznikom, NVO in zasebnemu sektorju odigrati pomembno vlogo v varstvu okolja.

Dostopnost informacij v najkrajšem možnem roku (brez prosilčeve navedbe namena uporabe), omejenost razlogov, zaradi katerih se informacije prosilcu ne posredujejo, obrazložitev takšne zavrnitve ter omejenost stroškov zagotavljanja informacije na razumen znesek so mehanizmi, ki naj javnosti zagotovijo uspešno udeležbo pri varstvu okolja.

Treba je vzpostaviti:

- ustrezen dotok informacij do in od državnih organov oz. organov lokalnih skupnosti ter drugih subjektov (zbornic ...) o predlaganih in že začelih dejavnostih, ki lahko pomembneje vplivajo na okolje,
- zagotovitev preglednosti in preproste dostopnosti teh sistemov prek komunikacijskih omrežij,
- aktivno in redno vzdrževanje okoljskih podatkov in informacij.

Nujno je spodbujanje uporabnikov, katerih dejavnosti bistveno vplivajo na okolje, da redno obveščajo javnost o vplivih svojih dejavnosti in izdelkov na okolje.

6 SODELOVANJE JAVNOSTI

6.1 SODELOVANJE JAVNOSTI PRI ODLOČANJU O POSEBNIH DEJAVNOSTIH

Sodelovanje javnosti je pomembno pri odločanju o posebnih dejavnostih (na področju ravnanja z odpadki, kemikalijami, na področju energetike ...) ter pri odločanju o tistih dejavnostih, ki bi lahko bistveno vplivale na okolje. Zainteresirano javnost je nujno ustrezno, pravočasno in učinkovito obvestiti z javno objavo, med drugim predvsem o:

- predlagani dejavnosti in zadevi, o kateri se odloča,
- osnutku odločitve,
- državnem organu, ki mora odločitev sprejeti,
- predvidenem postopku.

Zagotoviti je treba ustrezno časovno obdobje za posamezne faze pri udeležbi javnosti, da je na voljo dovolj časa za obveščanje in da se javnost lahko pripravi in učinkovito sodeluje pri okoljskem odločanju. Udeležba javnosti mora biti zagotovljena že na začetku odločanja, ko so še vse možnosti odprte in lahko učinkovito sodeluje. V postopkih je treba omogočiti, da lahko pisno oz. na javni obravnavi ali preiskavi ali neposredno prosilcu predloži vse pripombe, podatke, analize ali mnenja, ki jih v danem primeru šteje za ustrezne. Nujno je zagotoviti ustrezno upoštevanje rezultatov udeležbe javnosti in seznanitev javnosti o odločitvi, ki jo sprejme državni upravni organ, ter dostop javnosti do končnega besedila skupaj z razlogi in utemeljitvami, na podlagi katerih je bila odločitev sprejeta.

6.2 SODELOVANJE PRI NAČRTIH, PROGRAMIH IN POLITIKAH V ZVEZI Z OKOLJEM TER PRI PRIPRAVI ZAKONOV IN PODZAKONSKIH AKTOV

Prednosti, ki jih zagotavlja sodelovanje med NVO in državo, so zlasti krepitev participativne demokracije, zastopanje pogledov specifičnih skupin državljanov ter njihov prispevek pri oblikovanju politik in krepitev zaupanja v državo ter večja verjetnost sodelovanja javnosti pri izvajanju načrtov, programov, politik in zakonodaje v praksi. Izvajanje zakonodaje, programov in načrtov na področju varstva okolja poleg državnih institucij namreč zagotavlja tudi civilna družba (predvsem njen organizirani del), zato je pri institucionalnem urejanju varstva okolja nujno sodelovanje vseh.

Posebno pomembno mesto sodelovanju javnosti zagotavlja izvajanje strateških presojev vplivov na okolje (SPVO) za načrte, programe in politike. Ta mehanizem vključuje javnost od najzgodnejše faze priprave, ko so odprte še vse možnosti, do končne vsebine dokumenta. Transparentni in odprti postopki SPVO omogočajo enakovredno upoštevanje zakonskih, ekonomskih in okoljskih vidikov v načrtovanju, odločevalcem posredujejo podatke za izbiro boljših rešitev, povečujejo zanesljivost in učinkovitost načrtov, programov in politik in zmanjšujejo verjetnost poznejših zastojev in ovir zaradi okoljskih neustreznosti, nejasnosti in neskladnosti.

Udeležbo javnosti v postopkih priprave zakonov, podzakonskih aktov, nacionalnih in drugih programov ter politik je mogoče zagotoviti s sodelovanjem reprezentativnih organov vseh zainteresiranih skupin, sodelovanjem določenih skupin, ki izpolnjujejo pogoje, ali po načelu sodelovanja vsakega posameznika.

Možni mehanizmi sodelovanja države z NVO oz. zainteresiranimi posamezniki so:

- pravica posameznika, NVO oz. javnosti do peticije, oblikovanje posvetovalnih teles,
- predhodna objava ureditve določenega vprašanja,
- pogajanja in posvetovanja države z zainteresiranimi posamezniki,
- posredovanje mnenj,
- oblikovanje vsem dostopne podatkovne baze o vprašanju, ki se ga ureja z oblikovanjem politike, ter
- določitev postopka sprejetja politike.

Pri tem mora biti zagotovljeno ustrezno časovno obdobje za udeležbo javnosti, njena udeležba že na začetku odločanja ter končno ustrezno upoštevanje rezultatov njene udeležbe.

7 UKREPI ZA IZVAJANJE PROGRAMA

Ukrepi za izvajanje ciljev programa so v nadaljevanju predstavljeni po naslednjih vsebinskih sklopih (glej tabele):

1. zagotavljanje pogojev za delovanje nevladnih organizacij;
2. dostop do informacij;
3. sodelovanje javnosti pri:
 - odločanju o posebnih dejavnostih,
 - načrtih, programih in politikah v zvezi z okoljem ter pri pripravi zakonov in podzakonskih aktov.

Opomba:

Odgovorne osebe pri nosilcih nalog, metode nadzora in izvajanja ter natančen časovni potek (začetki in zaključki nalog) bodo določeni v okviru akcijskih načrtov.

ZAGOTAVLJANJE POGOJEV ZA DELOVANJE OKOLJSKIH NVO

	Skupni cilj	Mehanizem za doseg skupnega cilja	Naloga	Začetek	Konec	Nosilec	Drugi subjekti, pomembni za doseg cilja
1	Zavedanje pomembnosti varstva okolja in subjektov, ki to zagotavljajo	Izobraževanje in ozaveščanje o pomenu varstva okolja	<ul style="list-style-type: none"> pregled obveznih in neobveznih okoljskih vsebin v šolstvu, oblikovanje priporočil ter pospeševanje teh oblik in vzgoje sodelovanje z institucijami na področju izobraževanja in ozaveščanja krepitev obstoječih izobraževalnih programov (ekošole, zdrave šole, ipd.) sodelovanje z mediji organizacija izobraževanj, delavnic, skupnih predstavitev MOP in NVO o pomenu okoljskih NVO, lobiranje 	IV/2001	III/2003	NVO, MOP	druga pristojna ministrstva, izobraževalne, znanstvene in kulturne institucije, mediji, REC
2	Prepoznana vloga okoljskih NVO v družbi	Sprememba vladne politike do oblikovanja nevladnega sektorja	<ul style="list-style-type: none"> identifikacija okoljskih tematik identifikacija obstoječih subjektov preučitev potrebnosti novih subjektov (npr. organizacije "watch dog") klasifikacija in kategorizacija po izdelanih merilih, oblikovanje meril za določitev pridobitve statusa javnega interesa opredelitev zahtev in obveznosti, ki jih tak status prinaša opredelitev odnosa NVO in MOP do delovanja neformalnih skupin in pomoč le-tem (pobude državljanov ipd.) oprostitvev kotizacij pri dogodkih, ki jih organizira ministrstvo sofinanciranje udeležbe predstavnikov okoljskih NVO, ki jih organizirajo druge institucije 	IV/2001	III/2003	MOP, NVO	mediji, Globe, izobraževalne, znanstvene in kulturne institucije, REC
3	Oblikovanje osnov za sodelovanje	Ustvarjanje politične volje za izgrajevanje skupnih odločevalnih oblik		IV/2001	I/2002	NVO	MOP, REC
4	Oblikovanje meril za identifikacijo, klasifikacijo in kategorizacijo NVO	Izdelana merila		IV/2001	IV/2001	MOP	NVO, vlada, REC
5	Profesionalnost kadrov v okoljskih NVO	Vključevanje in omogočanje izobraževanja in sodelovanja predstavnikov okoljskih NVO		že izvajano IV/2001	trajno trajno	MOP MOP	vlada, druga pristojna ministrstva, REC

Skupni cilj	Mehanizem za doseg skupnega cilja	Naloga	Začetek	Konec	Nosilec	Drugi subjekti pomembni za doseg cilja
	Izobraževanje predstavnikov okoljskih NVO	<ul style="list-style-type: none"> določitev vsebin (lobiranje, pridobivanje sredstev ipd.) pomoč pri pripravi projektov (skupina za pomoč, upoštevanje svetovnih prioritet) organizacija tečajev, delavnic 	IV/2001	IV/2003	MOP	NVO, druga pristojna ministrstva, izobraževalne, znanstvene in kulturne institucije, REC
6	Sodelovanje – mreženje med okoljskimi NVO	<ul style="list-style-type: none"> Izvajanje ukrepov za pospeševanje sodelovanja proučitev možnosti skupnega okoljskega medija pospeševanje izvajanja skupnih projektov postavitve skupne spletne strani okoljskih NVO z registrom teh ter možnostjo elektronskega foruma, namenjene ugotavljanju potreb le-teh in izmenjavi informacij, z dolgoročnim ciljem pospeševanja mreženja okoljskih NVO (1-4) konzorcij okoljskih NVO 	IV/2001	IV/2003	NVO	MOP, REC
FINANČNI POGOJI ZA DELOVANJE NVO						
7	Finančno stabilen položaj okoljskih NVO	<ul style="list-style-type: none"> Obveščanje o virih financiranja ter pomoč pri pridobivanju le-te Krepitev primernih oblik financiranja 	IV/2001	II/2003	NVO, MOP	vlada, druga pristojna ministrstva, REC
		<ul style="list-style-type: none"> servis za strokovno pomoč okoljskim NVO pri pridobivanju finančnih sredstev prizadevanje MOP in okoljskih NVO za zagotovitev višjih sredstev v proračunu za okoljske NVO projekte, izvajanje 82. čl. ZVO dolgoročna (3, 5 let) zagotovitev sredstev (CORE sredstva, koncesije, programska sredstva) pospeševanje pridobivanja sredstev iz tujine (EU viri ...) ter preučitev možnosti uporabe EU mehanizmov za okoljske NVO (npr. twinning) ustanavljanje novih organizacijskih oblik za finančno podporo delovanju okoljskih NVO (ustanove ipd.) 	IV/2001	IV/2003	MOP, NVO	vlada, druga pristojna ministrstva, parlament, LS, GZS, OZ, REC

	Skupni cilj	Mehanizem za doseg skupnega cilja	Naloga	Začetek	Konec	Nosilec	Drugi subjekti, pomembni za doseg cilja
			<ul style="list-style-type: none"> • uporaba javnih del oz. stoddstotno pokritje stroškov iz tega naslova za okoljske NVO • pospeševanje sofinanciranja skupnih projektov MOP in drugi subjekti (ministrstva, lokalna skupnost) • okoljski marketing • oblikovanje sklada za prispevanje razlike pri večjih projektih okoljskih NVO (sofinanciranje) • vključitev v pridobivanje sredstev iz loterije • lobiranje za porabo ekološkega tolarja za podporo delovanja okoljskih NVO • pridobitev sredstev iz občinskih in virov zbornic • zagotavljanje finančnih pomoči pri kritju stroškov za sprožanje pravnih postopkov in svetovanja za okoljske NVO • zagotovitev sredstev za financiranje udeležbe predstavnikov okoljskih NVO v delovnih telesih (določitev mehanizmov za izbiro upravičencev in dodelitev sredstev) • sklad za financiranje neodvisnih ekspertiz v podjetjih • oblikovanje skupnih komisij MOP – okoljske NVO 				
8	Vključenost okoljskih NVO v postopke odločanja o financiranju okoljskih NVO	Sodelovanje okoljskih NVO pri določanju prioritete financiranja		IV/2001	IV/2001	MOP	NVO
		Sodelovanje pri odločanju o razpisih		IV/2001	IV/2001	MOP	NVO
		Sodelovanje in lobiranje pri sprejemanju proračuna		IV/2001	IV/2001	NVO	MOP, vlada, druga pristojna ministrstva, parlament
		Poenostavljanje razpisov		IV/2001	IV/2001	MOP	NVO, druga pristojna ministrstva, vlada
9	Razpolaganje okoljskih NVO z oddobrenimi sredstvi	Fazno izplačevanje sredstev	<ul style="list-style-type: none"> • (50 % ob podpisu, 40 % ob izvajanju, 10 % po končnem poročilu) 	IV/2001	IV/2001	MOP	vlada, druga pristojna ministrstva

PARTNERSTVO ZA OKOLJE

	Skupni cilj	Mehanizem za doseg skupnega cilja	Naloga	Začetek	Konec	Nosilec	Drugi subjekti, pomembni za doseg cilja
10	Stimulativna zakonodaja za razvoj okoljskih NVO	Sprememba davčne zakonodaje	<ul style="list-style-type: none"> • upoštevanje celotnega zneska pri dohodnini, namenjenega okoljskim NVO kot olajšave • DDV – obdavčenje z nižjo stopnjo davka oz. s stopnjo 0 in neobdavčitev članarine (za javno koristno dejavnost) • davek od dobička pravnih oseb – znižanje davka zavezancem za izplačani znesek • poenostavitev računovodske zakonodaje za okoljske NVO • proučitev potreb po spremembi zakona o javnih naročilih 	IV/2001	IV/2002	NVO	MOP, vlada, druga pristojna ministrstva
		Drugi ukrepi		IV/2001	IV/2002	MOP, NVO	vlada, druga pristojna ministrstva, parlament

DOSTOP DO OKOLJSKIH INFORMACIJ							
	Skupni cilj	Mehanizem za doseg skupnega cilja	Naloga	Začetek	Konec	Nosilec	Drugi subjekti, pomembni za doseg cilja
1	Institucionalna krepitev varstva okolja	Priprava predpisov, predvidenih z ZVO, ki vzpostavljajo institute, ki zagotavljajo okoljske informacije	<ul style="list-style-type: none"> imenovanje pooblaščenca za varstvo okolja (ZVO, 41. člen) izvajanje okoljskega knjigovodstva (ZVO 42. člen) informatijski sistemi varstva okolja (ZVO 73. člen) 	IV/2001	IV./2002	MOP	vlada, druga pristojna ministrstva, GZS, NVO, LS, OZ, REC
		Zagotavljanje človeških in institucionalnih virov za aktivno in pasivno diseminacijo okoljskih informacij	<ul style="list-style-type: none"> uvajanje Aarhuške konvencije in Direktive EC/91/313 zagotovitev zadostnega števila uradnih oseb, odgovornih za posredovanje informacij zagotavljanje pomoči uradnih oseb organov, ki z informacijami razpolagajo, zainteresiranim predstavnikom javnosti – iskalcem okoljskih informacij 	IV/2001	IV/2002	MOP	vlada, druga pristojna ministrstva, LS, REC
2	Dostopnost okoljskih informacij	Oblikovanje obligatornih pravil za dostopnost informacij na podlagi 14. člena ZVO, ZUP, Aarhuške konvencije in Direktive 313 EU	<ul style="list-style-type: none"> natančna opredelitev pravic in obveznosti subjektov, ki razpolagajo z informacijami jasna opredelitev pravil postopka za pridobivanje informacij z vlaganjem zahtev oblikovanje mehanizma za preverjanje informacij (preverjanje metodologije, kontra ekspertiza) aktivno in redno vzdrževanje okoljskih podatkov in informacij 	IV/2001	IV./2001	MOP	NVO, druga pristojna ministrstva, LS, REC
3	Dostopnost podatkov o dejavnostih MOP, vladnih služb, lokalne samouprave in okoljskih NVO	Podatkovna baza, dokumentacijskega centra (knjižnica)	<ul style="list-style-type: none"> postavitev podatkovne baze pri MOP (ali okoljskih NVO na podlagi projekta) o izvedenih in načrtovanih projektih na okoljskem področju, ki jih izvajajo vladne službe, lokalna samouprava ali NVO vzpostavitev dokumentacijskega centra (knjižnice) z vsemi potrebnimi podatki in dokumenti za NVO na okoljskem področju 	IV/2000 IV/2001	permanentno III./2001	MOP MOP (varianta: NVO na razpis) MOP	NVO, vlada, druga pristojna ministrstva, LS, REC NVO, druga pristojna ministrstva, LS, znanstvene, izobraževalne in kulturne institucije, REC

PARTNERSTVO ZA OKOLJE

Skupni cilj	Mehanizem za doseg skupnega cilja	Naloga	Začetek	Konec	Nosilec	Drugi subjekti, pomembni za doseg cilja
		<ul style="list-style-type: none"> bazam podatkov je treba dodati še dokumente, ki jih javne oblasti (upravni organi) oblikujejo, izdajajo itd., npr. seznam prijavljenih presoj vplivov na okolje, soglasij upravnih organov, seznam opravljenih študij, analiz, zapisnikov inšpekcijskih organov itd. (npr. public docket) podatkovna baza o izvajanju mednarodnih obveznosti Slovenije ter zakonov in podzakonskih obveznosti s področja okolja določitev obligatornega obveščanja v bazo podatkov oblikovanje javnega registra obstoječih baz podatkov, registrov, katastrov, seznamov, delovodnikov in kar je podobnih virov informacij, s katerimi upravljajo upravni organi (javne oblasti) ali tretje osebe v njihovem imenu (npr. inštituti). 	IV/2001	III./2001	MOP	
		<ul style="list-style-type: none"> oblikovanje delovne skupine, sestavljene iz vseh akterjev (MOP, NVO, gospodarstvo) za pripravo sistema javnega registra uporabe, izpustov in prenosov nevarnih snovi (PRTR, TRI, NPRI, PER ...), z upoštevanjem dosedanjih izkušenj drugih držav 	IV/2001	II./2002	MOP, vlada, druga pristojna ministrstva	NVO, GZS, LS, OZ, znanstvene institucije
		<ul style="list-style-type: none"> Vzpostavitev in vzdrževanje javnih in neodplačno dostopnih seznamov, registrov in spisov, ki vsebujejo okoljske informacije Javni register uporabe, izpustov in prenosov nevarnih snovi (kot so PRTR, TRI, NPRI ...; obveznost po Aarnhuški konvenciji) 	IV/2001	IV./2001	MOP	druga pristojna ministrstva, NVO, GZS, LS, znanstvene institucije

PARTNERSTVO ZA OKOLJE

	Skupni cilj	Mehanizem za doseg skupnega cilja	Naloga	Začetek	Konec	Nosilec	Drugi subjekti, pomembni za doseg cilja
		Obveščanje in izobraževanje javnosti/državljanov o njihovi pravici do okoljskih podatkov	<ul style="list-style-type: none"> • javna objava vseh pravil in pogojev, pod katerimi so okoljske informacije dostopne javnosti pri posamičnih državnih organih, organih lokalnih skupnosti, nosilcih javnih pooblastil in izvajalcih javnih služb oziroma drugih nosilcih izvršilne oblasti • oblikovanje serije informativnih publikacij za različne ravni (občine, krajevne skupnosti) • priprava in izvedba serije delavnic na lokalni ravni o pogojih in pravilih za dostop do okoljskih informacij • oblikovanje delovne skupine za pripravo delovne različice Zakona o dostopu do informacij javnega značaja 	IV/2001	III./2003 (permanen tna dejavnost tako MOP kot tudi okoljskih NVO - razpisi)	MOP, NVO, LS	druga pristojna ministrstva, GZS, OZ, znanstvene, izobraževalne in kulturne institucije, mediji, REC
4	Zakonska ureditev statusa javne informacije	Predpis o dostopu do informacij javnega značaja		IV/2001	IV./2002	NVO	MOP, vlada, druga pristojna ministrstva, parlament

SODELOVANJE JAVNOSTI PRI:							
<ul style="list-style-type: none"> • ODLOČANJU O POSEBNIH DEJAVNOSTIH • NAČRTIH, PROGRAMIH IN POLITIKAH V ZVEZI Z OKOLJEM TER PRI PRIPRAVI ZAKONOV IN PODZAKONSKIH AKTOV 							
Skupni cilj	Mehanizem za doseg skupnega cilja	Naloga	Začetek	Konec	Nosilec	Drugi subjekti, pomembni za doseg cilja	
1	Vključenost NVO v sodelovanje	Identifikacija interesov okoljskih NVO za sodelovanje	IV/2001	IV/2001	NVO	MOP, REC	
2	Zastopnost okoljskih NVO v različnih delovnih telesih, delegacijah ipd.	Identifikacija delovnih teles	IV/2001	IV/2003	MOP, NVO, LS,	druga pristojna ministrstva, znanstvene, izobraževalne in kulturne institucije, mediji	
		Imenovanje predstavnikov okoljskih NVO Odprte možnosti za samovključevanje zainteresiranih NVO v delovna telesa	IV/2001	IV/2001	NVO	MOP, vlada, druga pristojna ministrstva, REC	
3	Ozaveščanje različnih ciljnih skupin o pravicah in dolžnostih pri sodelovanju	Ozaveščanje, izobraževanje	IV/2001	IV/2002	MOP, NVO	vlada, druga pristojna ministrstva, LS, GZS, REC	
4	Permanentno sodelovanje okoljskih NVO z MOP	Izvajanje programa Partnerstvo za okolje Vzajemno obveščanje in izmenjava informacij med MOP in okoljskimi NVO	IV/2001	IV/2003	MOP, NVO	vlada, druga pristojna ministrstva, LS, REC	

Skupni cilj	Mehanizem za doseg skupnega cilja	Naloga	Začetek	Konec	Nosilec	Drugi subjekti, pomembni za doseg cilja
		<ul style="list-style-type: none"> • oblikovanje javnih komunikacijskih forumov • podstran namenjena obveščanju okoljskih NVO na spletni strani MOP • preučitev vprašanja potrebnosti meril za izbiro NVO • imenovanje odgovorne osebe na MOP za sodelovanje z okoljskimi NVO • letni forum za nadzor in oceno izvajanja Programa sodelovanja • imenovanje komisije za mirno reševanje sporov 				
Sodelovanje MOP in okoljskih NVO z drugimi subjekti	Izboljšanje komuniciranja in sodelovanja med obstoječimi in načrtovanimi <i>institucijami</i> varstva okolja in okoljskimi NVO	<ul style="list-style-type: none"> • zagotovitev in pospeševanje boljše izmenjave informacij med: <ul style="list-style-type: none"> - Svetom za varstvo okolja - Zavodom za varstvo okolja (v ustanavljanju) - Svetom za nevladne organizacije pri vladi RS - Svetom za trajnostni razvoj - DZ, DS, GLOBE, okoljski ombudsman - šolstvo, univerza, zdravstvo - gospodarstvo (zeleno partnerstvo, okoljski podjetniki) 	IV/2001	IV/ 2003	MOP, NVO	vlada, druga pristojna ministrstva, GZS, LS, OZ, parlament, znanstvene, izobraževalne in kulturne institucije
	Sodelovanje s sektorji znotraj vlade	<ul style="list-style-type: none"> • uveljavljanje strateških presoj vplivov na okolje za načrte, programe in politike v praksi • oblikovanje navodil za soudeležbo javnosti 	IV/2001	I/2002	MOP	NVO, vlada, druga pristojna ministrstva, Agencija RS za regionalni razvoj, REC
	Sodelovanje z lokalnimi skupnostmi	<ul style="list-style-type: none"> • uveljavljanje strateških presoj vplivov na okolje za načrte, programe in politike v praksi za lokalne razvojne programe 	IV/2001	I/2002	MOP	NVO, vlada, druga pristojna ministrstva, regionalne razvojne agencije, LS, REC

PARTNERSTVO ZA OKOLJE

	Skupni cilj	Mehanizem za doseg skupnega cilja	Naloga	Začetek	Konec	Nosilec	Drugi subjekti, pomembni za doseg cilja
6	Pravne podlage za sodelovanje okoljskih NVO in zainteresirane javnosti v postopkih	Sodelovanje pri pripravi zakonskih aktov	<ul style="list-style-type: none"> • priprava navodil 	IV/2001	I/2002	MOP	NVO, vlada, druga pristojna ministrstva
		Priprava in sprejetje Zakona o sprejemanju podzakonskih predpisov	<ul style="list-style-type: none"> • dokončanje predloga • lobiranje 	IV/2001	I/2003	NVO	druga pristojna ministrstva, vlada, DZ
		Sprejetje pravne podlage za sodelovanje javnosti pri pripravi razvojnih načrtov, programov in politik	<ul style="list-style-type: none"> • oblikovanje predloga 	IV/2001	I/2002	MOP, NVO	druga pristojna ministrstva, vlada, LS

8. PRILOGA: SEZNAM SODELUJOČIH PRI PRIPRAVI PROGRAMA PARTNERSTVO ZA OKOLJE

Predstavniki nevladnih organizacij

Nejc Jogan,	Botanično društvo Slovenije
dr. Milan Naprudnik,	CIPRA Slovenija
Matevž Cestnik,	Civilna iniciativa Most Ptuj
Maja Bavdaž Solce,	DEA klub
Mitja Logar,	DOVES Portorož
Bogdan Macarol,	Društvo ekologov Slovenije
Viktorija Rehar,	Društvo za promocijo in vzgojo za zdravje Slovenije
Aleš Matko,	EKOS Zasavje
Albin Keuc,	GAJA
Bojana K. Grmadnik,	Goriško društvo za kakovost bivanja
Lucija Mozetič,	Goriško društvo za kakovost bivanja
Marjana Hönigsfeld,	Inštitut Lutra
Deborah Zupan,	Inštitut za celostni razvoj in okolje
Margita Stariha,	Inštitut za ekologijo
dr. Andrej A. Lukšič,	Inštitut za ekologijo
Nevenka N. Sterlekar,	Krog slovenskih okoljevarstvenikov in kulturnih delavcev
mag. Milada Mirkovič,	Labeco ECO-IUS
Marija Mahne,	Obalno društvo pedagoških delavcev
Borut Pekic,	Park Škocjanske jame
Primož Šporar,	Pravno informacijski center - PIC
Janja Benedik,	Prirodoslovno društvo Slovenije
Franc Hegler,	RDEG Ivančna Gorica
Metod Korošec,	Ribiška družina Cerknica
Marko Koračin,	Ribiška zveza Slovenije
Nataša Robič,	SEG - CED
Andrej Klemenc,	Slovenski E-forum
Andreja Urbančič,	Slovenski E-forum
Tatjana Györkös,	Slovensko ekološko gibanje
Karel Lipič,	Slovensko ekološko gibanje
Bojan Žnidaršič,	VITRA, center za uravnotežen razvoj
dr. Dušan Mlinšek,	ZVOS
Dušan Šuštaršič,	Živozeleni

Predstavniki vladnih ustanov

Dragica Bratanič,	Ministrstvo RS za okolje in prostor
Nataša Anderlič,	Ministrstvo RS za okolje in prostor
Janez Vertačnik,	Ministrstvo RS za okolje in prostor
Albert Kolar,	Ministrstvo RS za okolje in prostor
Dušan Pichler,	Ministrstvo RS za okolje in prostor
Mark Pohar,	Ministrstvo RS za okolje in prostor
Mateja Kocjan,	Ministrstvo RS za okolje in prostor
dr. Marjan Vezjak,	Ministrstvo RS za okolje in prostor
Irma Meznarič,	Služba vlade za evropske zadeve

Drugi sodelujoči

dr. Jurij Modic,	Fakulteta za strojništvo
Mitja Može,	Fakulteta za strojništvo
Michel Van Hulsten,	Netherland Management Cooperation Program
Simona Špilak,	študentka
Nina Novinec,	študentka
Lejla Marinko,	študentka
Milena Marega,	REC
Mateja Šepec,	REC
Tatjana Studen,	REC

Edvard Zdešar,

REC

PARTNERSTVO ZA OKOLJE